

A young-onset dementia kockázati tényezői

JAMA Neurol. Published online December 26, 2023.

doi:10.1001/jamaneurol.2023.4929

Kulcsszavak: népegészségügy, lelki egészség, demencia, „young-onset dementia“, UK Biobank, Hollandia, Egyesült Királyság

Forrás Internet-helye:

<https://jamanetwork.com/journals/jamaneurology/article-abstract/2813439>

Stevie Hendriks (*Department of Psychiatry and Neuropsychology, School for Mental Health and Neuroscience, Alzheimer Center Limburg, Maastricht University, Maastricht, the Netherlands*) és *mt.* a demencia korai bekövetkeztének 15 kockázati tényezőjét elemezték. A brit és holland kutatók több mint 350.000 hatvanöt év alatti felnőtt adatait értékelték. A UK Biobankból kiválasztott résztvevőknél a vizsgálat kezdetének időpontjában még nem diagnosztizálták a demenciát. A kutatók a kockázati tényezők széles palettáját értékelték, a genetikai hajlamtól, az életstílusig és a környezeti hatásokig. A demencia kései szakaszára és a „young-onset dementia“ (YOD) szakaszára vonatkozó tanulmányokban konkrétan 39 potenciális kockázati tényező merült fel.

Az utánkövetés időszakában 2.891.409 személyévre kiterjedően 485 young-onset dementia esetet figyeltek meg, ami 100.000 személyévre az incidencia 16,8-as rátáját eredményezte. A véglegesített modell keretében 15 tényezőt azonosítottak, amelyek a young-onset dementia szignifikánsan magas kockázatával társulnak. A demencia kockázatát fiatalabb életkorban szignifikánsan növelő tényezők: alacsony formális képzettség, alacsony szocio-ökonómiai státusz, genetikai variációk (két Apolipoprotein-ε4-allél), életstílus, mint alkoholfogyasztás, és szociális izoláció, valamint egészségi problémák, mint a D-vitamin-hiány, magas C-reaktív proteinértékek, depresszió, agyvérzés, hallászavarok, ortosztatikus hipotónia, diabétesz, szívbetegségek.

A részletes értékelés szerint a young-onset dementia kialakulásának öt legnagyobb kockázata: a vérnyomás szabályozásának zavara (ortosztatikus hipotónia, felkelés utáni szédülés), a depresszió, az alkohollal való visszaélés, az agyi érkatasztrófa kórelőzménye, valamint a genetikai kockázati tényezők.